

การทำงานของบุคลากรด้านการจัดรายการ ยุคบุกเบิก
ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม

นายนิคมจิตร มโนธรรม

วิทยานิพนธ์ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๔๒
ISBN 974-334-901-4
ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1924466X

THE WORK OF PIONEER TV PROGRAMMERS AT
THAI TV CHANNEL 4 BANGKHUNPROM

Mr. Nikomjit Manothum

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-901-4

นิคมจิตรี มโนธรรม : การทำงานของบุคลากรด้านการจัดรายการ ยุคบุกเบิก ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวี ช่อง 4 บางขุนพรหม (THE WORK OF PIONEERS TV PROGRAMMERS AT THAI TV
CHANNEL 4 BANGKHUNPROM) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. กาญจนา แก้วเทพ; ๒๑๙ หน้า. ISBN
974-334-901-4

งานวิจัยนี้ศึกษากระบวนการทำงานของบุคลากรด้านการจัดรายการยุคบุกเบิกในสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหม ระหว่าง พ.ศ.๒๔๙๔ ถึง พ.ศ.๒๕๑๓ โดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงประวัติศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลในการทำงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ของบุคลากรกลุ่มดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการทำงานของบุคลากรด้านการจัดรายการในยุคบุกเบิกของสถานี
วิทยุโทรทัศน์ ช่อง ๔ บางขุนพรหม เกิดขึ้นจากผลของปัจจัยทางการเมืองเป็นสำคัญ โดยปราศจากความพร้อมทั้ง
ทางด้านเทคโนโลยี งบประมาณ และด้านบุคลากรทำให้บุคลากรด้านการจัดรายการของสถานีฯ ต้องทำงานภายใต้ข้อจำกัดเหล่านี้โดยปราศจากประสบการณ์ในการทำงานกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ มาก่อน ในกรณีนี้บุคลากรได้
ทำงานโดยอาศัยประโยชน์จากสื่ออื่นๆ ที่มีมาก่อนสื่อวิทยุโทรทัศน์ ได้แก่ สื่อละครเวที วิทยุกระจายเสียง หนังสือ
พิมพ์ ภาพยนตร์ และจากศิลปการแสดงนาฏศิลป์ดนตรีไทย โดยได้อาศัยทั้งประสบการณ์การทำงาน บุคลากรและ
เนื้อหารายการจากสื่อเหล่านี้มาปรับใช้กับสื่อวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังได้อาศัยประโยชน์จากการฝึกฝนอบรม
งานด้านวิทยุโทรทัศน์จากสถานีวิทยุโทรทัศน์ในต่างประเทศมาใช้ในการทำงานทั้งในด้านรูปแบบการดำเนินงาน
รวมทั้งการประยุกต์เนื้อหารายการมานำเสนอ

นอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของบุคลากรฯ ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยด้าน
เศรษฐกิจ ปัจจัยจากตัวบุคลากร ปัจจัยทางเทคนิค และปัจจัยด้านองค์กร และพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการ
ดำเนินงาน ได้แก่ ปัญหาอันเกิดจากข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยี ปัญหาอันเกิดจากข้อจำกัดในด้านประสบการณ์
ของบุคลากร และปัญหาจากคุณลักษณะเฉพาะของสื่อวิทยุโทรทัศน์

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา..... ๒๕๕๒.....

ลายมือชื่อนิติ..... นิคมจิตรี มโนธรรม.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... กุ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3970818228 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : THAI TELEVISION / THAI TELEVISION HISTORY / TELEVISION PROGRAMMING

NIKOMJIT MANOTHUM : THE WORK OF PIONEER TV PROGRAMMER AT THAI TV

CHANNEL 4 BANGKHUNPROM. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. KANJANA

KAEWTHEP, Ph.D. 219 pp. ISBN 974-334-901-4

This research is the studies on the Thai television history in the working process of the programmers aspect. Adapting historical approach, the research aim to study the working process of the pioneers programmers in Thai television station channel 4 Bangkhumporm and to study the influences and problem in the process.

The working process of the pioneers programmers in Thai Television Station Channel 4 Bangkhunprom occurred as a results of political influence. Lacking of adequate technology, fund, human resources and experience, the programmers worked by adapting skill and program content from related media and performing art and also accepted human resources from these media. In addition, the experience from abroad training in television station in the United States and England. Including management, technical knowledge, and television programming, also used.

The influence on the working process are political influence, economical influence and audiences, and the problem in the working process are the limitation of technology, the limitation of personnel and to limitation from television nature.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา..... ๒๕๕๒.....

ลายมือชื่อผู้ผลิต..... นิคอมจิตร โทษธรรม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... กจ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัย ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันมีค่าโดยอดทนเป็นอย่างยิ่งต่อข้อบกพร่องต่างๆ ของผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิภา อุดมฉันท์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร พานิช กรรมการที่ได้เสียสละเวลาตรวจงานวิจัยนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำต่างๆ ตั้งแต่ต้น

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบุชฌิณบุคคลในวงการวิทยุโทรทัศน์ทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลอันทรงคุณค่ายิ่ง และได้ทำให้ผู้วิจัยประจักษ์ในคุณค่าของการเป็นนักสื่อสารมวลชนที่ดี

และท้ายสุดงานวิจัยนี้จะไม่วันเกิดขึ้นได้เลย หากปราศจากการสนับสนุนทั้งในด้านการเงินและกำลังใจ จากบุคคลที่สำคัญที่สุดในชีวิตคือ แม่และยาย รวมทั้งสมาชิกทุกคนในครอบครัวผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมาในที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
๑. เหตุผลและความสำคัญของปัญหา.....	๒
๒. ปัญหานำการวิจัย.....	๓
๓. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๓
๔. ขอบเขตของการวิจัย.....	๔
๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๕
๖. นิยามศัพท์.....	๑๐
๒. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๒
๑. แนวคิดเรื่ององค์การสื่อสารมวลชน.....	๑๒
๒. แนวคิดเรื่องการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์.....	๑๕
๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๗
๓. ระเบียบวิธีวิจัย.....	๔๐
๑. แหล่งข้อมูล.....	๔๐
๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๑
๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	๔๒
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๒
๕. การนำเสนอข้อมูล.....	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๔. สถาบันวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวี ช่อง ๔ บางขุนพรหม.....	๔๓
๑. ความเป็นมาของกิจการวิทยุโทรทัศน์ไทย.....	๔๓
๒. บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด.....	๕๑
๕. สถาบันวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวี ช่อง ๔ บางขุนพรหม: กระบวนการทำงาน ของบุคลากร.....	๖๑
๑. ที่มาของบุคลากร.....	๖๖
๒. การพัฒนาบุคลากร.....	๗๘
๓. ภารกิจของบุคลากรในด้านรายการ.....	๘๘
๔. หลักและการควบคุมการนำเสนอรายการ.....	๑๐๓
๕. กระบวนการผลิตรายการ.....	๑๐๘
๖. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน.....	๑๕๘
๖. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานของบุคลากร.....	๑๖๙
๑. ปัจจัยทางการเมือง.....	๑๖๙
๒. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ.....	๑๗๗
๓. ปัจจัยทางด้านผู้ชม.....	๑๘๓
๔. ปัจจัยด้านบุคลากร.....	๑๘๘
๕. ปัจจัยด้านองค์กร.....	๑๙๙
๖. ปัจจัยด้านเทคนิค.....	๒๐๑
๗. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๒๐๔
๑. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	๒๐๔
๒. ข้อจำกัดของการวิจัย.....	๒๑๒
๓. ข้อเสนอแนะ.....	๒๑๒
รายการอ้างอิง.....	๒๑๓
ประวัติผู้เขียน.....	๒๑๙